

The work aims to ensure a high level of protection of natural gas consumers' rights and interests, including providing primary interest of natural gas supply by the diversification of natural gas flows that is determined in Chapter 3, "Principles of Natural Gas Market" Law of Ukrainian natural gas market (Verkhovna Rada (VVR), 2015, number 27, st.234).

Basing on a statistical analysis of production, consumption and transportation of gas through Ukraine the authors estimated the influence of various market participants on the forming of natural gas consumption basket. As part of the UGV program of increase of natural gas production a promising way of change the direction of gas flow through the trunk and transmission lines is considered, Authors stated that gas production is depended on operating pressure at the wellhead especially for fields that are in the final stages of development in gas drive mechanism. Exploration and development of new fields will provide their integration into a powerful gas transportation system. This creates the possibility of using the existing transmission lines to ensure that all regions of Ukraine gas can consume natural gas from domestic fields. Taking into account that main production fields are located in in eastern and western region, the largest gas suppliers should consider separating gas transmission network pipelines on: lines transporting only domestic gas, pipelines for transporting export high-pressure gas and lines for combined transportation of export and domestic gas flows. For the Ukrainian gas producing companies efficient hydrocarbon production means independence of all processes from external influences, such as changing the operating pressure in cross-country export pipelines, seasonal unevenness of gas consumption, increasing quality requirements for natural gas produced from domestic field. Reorientation of markets involves the introduction of new or the use of existing facilities (eg pipelines) for the natural gas transportation.

Keywords: natural gas, energy supply, gas pipeline, pressure, consumption.

УДК 622.692.4

ТРАНСПОРТУВАННЯ НАФТИ НАФТОПРОВОДАМИ УКРАЇНИ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

С.В. Козлов

ПАТ «Укртранснафта», вул.Московська, 32/2, м. Київ, 01010,
тел.(044) 2015753, e.mail: kozlov@ukrtransnafta.com

ПОТОЧНИЙ СТАН СИСТЕМИ

Нафтотранспортна система України (НТСУ) відіграє важливу роль у забезпеченні енергетичної безпеки та створенні умов для стабільного функціонування та розвитку вітчизняної економіки. Система магістральних нафтопроводів України відіграє інтегруючу роль щодо низки ключових для енергетичної сфери держави галузей, таких як видобуток нафти, її перевалка на морських нафтових терміналах, переробка та інші суміжні сфери. Нафтотранспортна сфера є одним із важливих елементів в інтеграції України до енергетичної інфраструктури ЄС. Це знайшло своє відображення у засадах Меморандуму про взаєморозуміння щодо Стратегічного Енергетичного Партнерства між Україною та ЄС 2016 року.

Усі магістральні нафтопроводи знаходяться у технічно справному стані, паспортизовані, експлуатуються згідно з чинними нормами та правилами, що забезпечує безумовне виконання контрактних зобов'язань з транспортування нафти на НПЗ України та її транзиту до країн Європи.

Протягом останніх років мало місце значне скорочення обсягів транспортування нафти НТСУ (з 38,5 млн. т у 2009 році до 15,2 млн. т у 2016 році).

Існує ризик подальшого зниження обсягів транзиту російської нафти територією України в умовах тенденції її заміщення на ринках ЄС нафтою з Близького Сходу в рамках загальноєвропейської політики диверсифікації постачання енергоносіїв і диверсифікаційних стратегій споживачів нафти.

ПРІОРИТЕТИ ТА ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ

Ключовими принципами реалізації програми розвитку НТСУ є орієнтація на ринок, економічна ефективність та прибутковість системи, відповідність корпоративного управління сучасним стандартам, прозорість бізнес-процесів, гнучкість, мобільність державного регулювання функціонування системи, диверсифікація бізнесу та орієнтація на перспективні стратегічні партнерства, інтегрованість в нафтотранспортну політику та політику в сфері безпеки постачань ЄС.

Пріоритети НТСУ включають:

- забезпечення безперервного транспортування нафти на нафтопереробні підприємства України та транзиту до ЄС;
- залучення додаткових обсягів транспортування нафти територією України;
- диверсифікація джерел та маршрутів постачання нафти в Україну та її транзиту територією України;
- впровадження та дотримання найвищих стандартів якості послуг з транспортування нафти.

КЛЮЧОВІ ПРОГНОЗНІ ПОКАЗНИКИ

Динаміка обсягів транспортування нафти через НТС України в майбутньому залежатиме від споживання нафти нафтопереробними заводами України та від обсягів транзиту.

Обсяг споживання нафти усередині України залежатиме від системної відбудови вітчизняної нафтопереробної промисловості, відновлення та диверсифікації завантаження НПЗ, створення конкурентоспроможних тарифних умов у портах України та реформування системи регулювання функціонування НТСУ з метою її більшої здатності реагувати на зміни на ринках та потреби споживачів.

ЗАХОДИ НА ВИКОНАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ЗАВДАНЬ

У рамках виконання стратегічних завдань НТСУ забезпечуватиметься впровадження:

- програм обстеження, ремонтів, будівництва, технічного переоснащення НТСУ;
- системи операційної гнучкості НТСУ з точки зору її відповідності потребам замовників нафтотранспортних послуг, забезпечення транспортування різних сортів нафти;
- сучасних систем обліку нафти та раннього виявлення випадків незаконного втручання в роботу НТСУ;
- підвищення енергоефективності;
- технологій транспортування різних сортів нафти та блендингу нафти для кінцевого споживача;
- високих екологічних стандартів;
- гнучкої системи формування конкурентоспроможних тарифів на транспортування нафти в Україні та транзитом до країн ЄС, на загальну вартість судозаходу танкерів в порти України;
- участі НТСУ у створенні, підтриманні та розвитку згідно з міжнародними зобов'язаннями України нафтового сегменту системи МЗНН на основі відповідної державної програми;
- розвитку морських об'єктів нафтотранспортної інфраструктури для забезпечення гнучкості та мультимодальності постачання нафти та/або нафтопродуктів.

НЕОБХІДНІ УМОВИ ДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ І ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

Базовими передумовами функціонування НТСУ на подальші періоди є:

- підтримання нафтотранспортної системи у належному технічному стані шляхом передбаченого нормативними документами обслуговування, обстеження, ремонту, технічного переоснащення обладнання, систем і споруд нафтопровідної системи;
- подальше підвищення ефективності функціонування системи з метою забезпечення її конкурентоспроможності на ринку нафтотранспортних послуг; (3) ефективне використання потужностей НТСУ для надійної роботи діючих нафтотранспортних маршрутів та створення нових напрямів транспортування.